

τυρον πέρα τοῦ δέοντος, πέρα τοῦ συνήθους) Μακεδ. *Αὐτό τοῦ κουπάκ' βρουμάει άγνὸν παρζές* Σάμ. *Άγνὸν πέτρα εἶναι τὸ κλιθάρι (πλήρες λίθων) Σύμ. || Φρ. Άγνὸ χολή ἐκόπεν (μεγάλως ὠργίσθη) Άμισ. || Άσμ.*

Άνατολή ἔβρεξε νερό κ' ἡ ὕσι χνόν χαλάζι

Κάρπ. β) *Άπιρρηματ. ἐντελῶς, καθ' ὁλοκληρίαν Μακεδ. (Κοζ.) Σάμ. Σύμ. Χίος: Ψάρι άγνὸν τριγλές Σύμ. Μυρίζ' άγνὸν σκουρδζές Σάμ. || Άσμ.*

Έκαμα τσαι τήν κούνην του άγνὸν μαργαριτάρι
Χίος

Κι τὰ καλιγουσφύρια του άγνὸς μαργαριτάρι

Κοζ. γ) *Άπιρρηματ. πάντοτε, άκαταπαύστως Μακεδ. (Βελβ.): Άγνὸ ἔρχιαι. 3) Ό ἐξ άγνῆς μετάξης Μακεδ. (Χαλκιδ.): Άγνὸς άλατζάς, άγνὸ φ'στιάφ', άγνὸ κίτρινου, κόκκ'νου άγνὸ (ὀλομέταξον ὕφασμα μετὰ ραβδώσεων κιτρίνων, ἐρυθρῶν). Συνών. άγνομέταξος. 4) Έπὶ τοῦ κλιθά-νου, ὁ κεκαθαρμένος ἀπὸ τῆς σποδιᾶς καὶ ἔτοιμος νὰ δεχθῇ τοὺς ἄρτους καὶ συνεκδοχικῶς ὁ πεπυρακτωμένος Κῶς.*

5) Τὸ οὐδ. ὡς οὐσ. (κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. ψωμί), ὁ σίτινος ἄρτος Κάρπ. Μακεδ. (Βελβ. κ. ά.): *Έμεῖς άγνὸ τρώμε, μὰ άγνὸ δὲν τρώμε' σεῖς άγνὸ δὲν τρώτε, μ' άγνὸ τρώτε (λογοπ. ἐκ τῆς διττῆς σημασίας τοῦ άγνὸ, σίτινος ἄρτος καὶ πάντοτε) Μακεδ. Συνών. καθάρειο, δι' ὃ ἰδ. καθάρειος. 6) Έπὶ ἰχθύων, ὁ ἄνευ λίπους Βιθυν.: Γούλο τὸ ψάρι άγνὸ εἶναι. β) Συνεκδ. ἄπαχος, λυπρὸς Θράκ. (Βιζ.): Άγνὸ χωράφι.*

άγνους ἐπίθ. Κεφαλλ. Κρήτ. Κύθηρ. κ. ά. άγνὸς Κρήτ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. *άγανός* κατὰ τὸν νόμον τοῦ PKretschmer ἐν Glotta 1 (1909) 36 κέξ. *Άγανά* κατὰ PBelon ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν χυδαίων ὄστρεά τινα *τριδάκνα* ὀνομαζόμενα. Ἰδ. Κορ. ἐν ἐκδ. Ξενοκρ. κ. Γαλην. 144. *Έπειδὴ ἡ σάρξ τῶν ὀστρέων καὶ μαλακίων εἶναι μαλακή, ὠνομάσθησαν ταῦτα άγανά* καθὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων *μαλάκια*. Πβ. Πίνδ. Πυθ. 2,8 *άγαναῖσιν ἐν | χερσὶ* καὶ Σουῖδ. ἐν λ. *άγανον* «άγανός... κηρός». Ό τύπ. *άγνους* κατὰ τὰ εἰς -ὺς ἐπίθετα, καθὰ *μακρός* - *μακρὺς* κττ.

1) *Άπαλός, μαλακός, τρυφερός, ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ δέρμα-τος τοῦ νηπίου, τῶν νεαρῶν βλαστῶν, τῶν ἀνθέων κττ. Κρήτ.: Άγνά 'ν' τὰ χέρια σου. 2) Οὐδ. πληθ. άγνά ὡς οὐσ., τὰ μαλάκια Κρήτ. Κύθηρ. Συνών. άγνικά.*

3) *Έπὶ ἰχθύος, ὁ ἄνευ λεπίων Κεφαλλ.: Η παλαμύδα εἶναι άγνὸ.*

άγνος ὁ, Ἡπ. (Κεστόρ.) Κέρκ. άγνες Σκῦρ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *άγνος*.

Τὸ φυτὸν άγνος ἡ κοινὴ (*vitex agnus - castus*) τῆς τάξεως τῶν ἱεροβοτανωδῶν (*verbenaceae*). Συνών. *άγνέα, καναπίτσα, λυγαρζά, λυγζά*. Ἰδ. ΠΓεννάδ. 5.

άγνότη ἡ, Λέσβ. κ. ά.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. *άγνότης*.

Άγνότης, καθαρότης: Άσμ.

Όση ἀσπράδα ἔλειψε ἀπὸ τήν ἐμορφιά σου, άγνότη σου τήν ἔπλασε ὁ Θεός μέσ' 'ς τὴ γαρδιά σου.

άγνοφάγος ἐπίθ. ἀμάρτ. *άγνόφαγους* Λέσβ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἐπίθ. *άγνός* καὶ τοῦ -*φάγος*, ὁ ἐκ τοῦ *ἔφαγα* ἀορ. τοῦ ρ. *τρώγω*. Πβ. *άγνομασῶ*.

1) *Ό ὀλιγοφάγος. 2) Ό ἐκλεκτικός περὶ τὰ ἐδέ-σματα, ὁ μὴ ἐσθίων τὸ προστυχόν.*

άγνιᾶς ὁ, Ἀθῆν. Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Προπ. (Πά-νορμ.) *άγνιᾶς* Θράκ. (Μάδυτ.) Ἰμβρ. Προπ. (Κύζ.) *άγνιᾶς* Ἡπ. Θεσσ.

Τὸ Τουρκ. *agda*.

1) Σιρόπιον λίαν πεπυκνωμένον διὰ τοῦ βρασμοῦ πρὸς παρασκευὴν τοῦ χαλβᾶ Ἀθῆν. 2) Γλεῦκος πηχθὲν διὰ τοῦ βρασμοῦ, σίραιον ἱκανῶς πυκνὸν Ἡπ. Θεσσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Μάδυτ.) Προπ. (Κύζ. Πάνορμ.) 3) Μείγμα σιροπίου καὶ λεμονίου ὡς καλλυντικὸν τοῦ προσώπου Ἰμβρ. κ. ά.

άγνιῶνω Ἰων. (Σμύρν.) κ. ά. *άγδιῶνω* Πελοπν. (Τρίπ.) κ. ά.

Έκ τοῦ οὐσ. άγνιᾶς.

Έπὶ σιροπίου πέρα τοῦ δέοντος βρασθέντος καὶ ἀπο-κτήσαντος γεῦσιν πικρίζουσιν ἐνθ' άν.: Έβρασε πολὺ τὸ γλυκὸ καὶ άγδιῶσε Τρίπ.

άγνωθία ἡ, Πελοπν. (Λακων.)

Έκ τοῦ ἐπίθ. άγνωθος.

Άσυνεσία, ἀπερισκεψία, μωρία. Συνών. άγνωσία 1.

άγνωθος ἐπίθ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Λακων.) Πόντ. (Τραπ.) *ἀνέγνωθος* Πελοπν. (Λακων.)

Έκ τοῦ στερητ. ά- καὶ τοῦ ρ. γνώθω.

1) Παθ. ὃν δὲν γνωρίζει τις, άγνωστος Πελοπν. (Λα-κων.): *Έμπῆκα σὲ μὰ ἐκκλησιᾷ άγνωθη. Συνών. άγνώ-ριμος 2, άγνωρος Α 2, άγνωστος Α 1. 2) Ένεργ. αὐτὸς ποῦ δὲν γνώθει, ἀλόγιστος, ἀνόητος Εὐβ. (Κάρυστ.) Πόντ. (Τραπ.): *Ό άγνωθον άνθρωπον λείι τὸν λόγον καὶ 'κ' ἔγροικᾷ ποῦ θὰ πάη* Τραπ. Συνών. *άγνωμος 1, άγνω-στος Β 1. 3) Άμαθὴς Πελοπν. (Καλάβρυτ.): Καὶ τῶρα οἱ πλέον άγνωθοι ἀπὸ λόγου σας ἤρθαν καὶ ἐπροσκύνησαν εἰς τὸν ἀφέντη μας Καλάβρυτ. (ἐξ ἐγγράφου).**

άγνωμα ἐπίρρ. Κρήτ. *ἀνέγνωμα* Πελοπν. (Λακων. Μάν.)

Έκ τοῦ ἐπίθ. άγνωμος.

1) *Άνευ γνώμης, ἀκουσίως Πελοπν. (Λακων.): *Ανέ-γνωμά του τὸ ἔκαμε || Άσμ.**

*Γκίτα, νὰ πάης 'ς τὸ καλὸ ἀνέγνωμά μου καὶ σταναιῶς (μοιρολ.) Συνών. άβουλα 1, άβουλής, άγνωμάτιστα, άθελα. β) Χωρὶς διαθέσιν, χωρὶς ὀρεξιν Πελοπν. (Μάν.): *Ανέγνωμά μου πῆγα 'ς τὴ χαρά (εἰς τὸν γάμον). Συνών. ἀνόρεχτα. 2) Άπερισκέπτως, ἀσκόπως Κρήτ. || Άσμ.**

Έξώδιασά τα άγνωμα σὲ μὲν ἀφοραδέρα.

άγνωμάτιστα ἐπίρρ. Σῦρ. *ἀνεγνωμάτιστα* Σῦρ.

Έκ τοῦ ἐπίθ. άγνωμάτιστος.

Άνευ τῆς γνώμης τινός, χωρὶς νὰ συμβουλευθῇ τίς τινα: Τὰ πῆρε άγνωμάτιστα τοῦ κυροῦ του. Συνών. ἰδ. ἐν λ. άγνωμα.

άγνωμάτιστος ἐπίθ. ἀμάρ. *ἀνεγνωμάτιστος* Σῦρ.

*Έκ τοῦ στερητ. ά- καὶ τοῦ ἐπίθ. **γνωματιστός γνωματίζω.**

Ἀκαθόριστος, ἀμφισβητούμενος: *Τὰ χωράφια εἶναι ἀγνώμιαιστα* (ἀμφισβητούμενα μεταξύ τινων).

ἀγνώμια ἢ, Ἡπ. — ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,84 ἀγν-
μα Μακεδ. (Ζουπάν. Σισάν.) ἀνεγνώμια Ἡπ. Μακεδ.
(Καστορ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγνώμιος.

1) Ἀνοησία, μωρία, ἀνόητος πρᾶξις ἐνθ' ἄν.: *Σχῶρ' σέ
τ' ἐφτιξιν, ἔκαμι μὲν ἀγνώμια Ζουπάν.* || Ἄσμ.

Ἀγάπη ποῦ 'χα κ' ἔχασα ἀχ' τὴν ἀνεγνώμιά μου
τώρα γυρίζω καὶ τηρῶ καὶ καίετ' ἡ καρδιά μου

π. Συνών. ἀγνώμιος 1. 2) Ἀπορία, ἔκπληξις Ἡπ.
|| Ἄσμ.

Κρυφοθυγαίνομαι κ' ἐγὼ | καὶ μ' ἀγνώμια ἀπομνέσκω
ΚΚρυστάλλ. ἐνθ' ἄν.

ἀγνώμιαστος ἐπίθ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. γνῶμιαστος < γνῶ-
μιάζω.

Αὐτὸς ποῦ δὲν γνωμιάζει, ὁ μὴ εὐκόλως ὀργιζόμενος,
εὐκολος, ἥπιος, πρᾶος. Ἀντίθ. γνῶμιαρὶς.

ἀγνώμιος ἐπίθ. Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ. Σκοπ.) Κρήτ.
Μακεδ. (Κοζ.) Πόντ. (Ἀμισ. Τραπ.) Σκόπ. Σύρ. Τήν.
ἀγνῶμιος Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ.
(Μελέν. κ.ά.) ἀνέγνῶμιος Ἡπ. Πελοπν. (Λάστ.) — ΙΒηλαρ.
Ποιήμ. 76 ἀνέγνῶμιος Ἡπ. (Ζαγόρ.) Μακεδ. (Καστορ.
Κοζ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. κ.ά.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀγνώμιον = ἄβουλος, ἀνόητος, ἂν μὴ
νεώτ. ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. γνῶμιη. Τὸ παρ'
Ἡσυχ. «ἀγνώμιον» ἀνόητον» καὶ τὸ παρὰ Λουκιαν. Ἰκαρ.
7(758) ἀγνώμιον δύναται νὰ εἶναι οὐδ. ἄμαρτ. τύπ. ἀγνώμιος
ἢ καὶ τοῦ ἀγνώμιον, ὅπερ πιθανώτερον. Ἰδ. Θησαυρ.
ἐν λ. ἀγνώμιος. Διὰ τὸ ἀγνώμιος-ἀνέγνῶμιος ἰδ. ἀ-
στερητ. 1 δ κέξ.

1) Ἀπερίσκεπτος, ἀσύνετος, ἀνόητος Ἡπ. (Ζαγόρ.
κ.ά.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Σαρεκκλ. Σκοπ.) Μακεδ. (Κοζ.
Μελέν. κ.ά.) Πελοπν. (Λάστ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Σύρ. Τήν.:
Τί ἀνέγνῶμιος ποῦ εἶσι, καημένι! Ζαγόρ. || Ποιήμ.

*Ἐστοχάστηκε ἀρκετό του | γὰρ τ' ἀνέγνῶμιος μὲν αὐτοῦ,
ὅσο τότες εἶχε πάθει | ἀπ' αὐτοῦ γὰρ νὰ μάθῃ*

ΙΒηλαρ. ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀγνώμιος 2, ἀγνώμιος Β 1,
ἀντίθ. γνῶμικός, γνῶστικός. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ.
Πβ. Ξενοφ. Ἀπομνημ. 1,2,26 «νέω ὄντε αὐτῷ, ἡνίκα
καὶ ἀγνώμιονεστάτω καὶ ἀκρατεστάτω εἰκὸς εἶναι, Σωκρά-
της παρέσχε σώφρονος» καὶ Λουκιαν. Ἰκαρ. 7(758) «ἀγνώ-
μιον... καὶ παντελῶς τετυφωμένον, τὸ περὶ τῶν οὕτως
ἀδῆλων... ἀποφαίνεσθαι». β) Ὁ μήπω νοῶν, ἐπὶ
παιδίου Στερελλ. (Αἰτωλ.) Πελοπν. (Λάστ.): *Εἶναι μικρὸ
κι ἀνέγνῶμιος ἀκόμα Αἰτωλ. Ἀνέγνῶμιος πιδὶ ἀκόμα, τί νὰ
σοῦ κάμῃ; αὐτόθ.* || Ἄσμ.

Κ' ἤμουν μικρὸ κι ἀνέγνῶμιος, μὲ φίλησαν τὸ δόλμο

Λάστ. γ) Ὁ ἄνευ ιδίας γνώμης, ἄνευ θελήσεως Θράκ.
(Σαρεκκλ.): *Πάντα μικρούλλα, παιδὶ σκολεῖοῦ, πάντα ἀγνώμιη
καὶ σκλάβα 'ς τὴν θέλῃσι τῆς μάνας.* 2) Κακὸ γνῶμιος,
κακὸς τρόπος, σκληρὸς Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Πόντ. (Ἀμισ.
Τραπ.): *Ἀγνώμιος ἄνθρωπος ἐν Ἀμισ.* || Ἄσμ.

*Ἀλὶθι, μύλι μ', ἄλὶθι μὲν ἀγνώμιος κουρμάκι,
νὰ κάμ'ς ἀλεύρι κόκκινον κι τὴν πασάλῃ μαύρη*

Ἀδριανούπ. 3) Ἐπὶ ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως,
ἀσταθῆς, εὐμετάβολος Κρήτ.: *Εἶδα καιρὸ ἀγνώμιος ποῦ
κάμνει! Κρήτ.*

ἀγνώμιος ἐπίθ. ἄμαρτ. ἀνάγνῶμιος Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγνώμιος. Ὁ τύπ. ἀνάγνῶμιος καὶ παρὰ
Βλάχ.

Ἀγνώριστος, κρυφίως, λανθανόντως: *Ταξιδεύω ἀνά-
γνῶμιος.*

ἀγνώριμος ἐπίθ. Ἰθάκ. Κέρκ. Κορσ. Πελοπν. (Λα-
κων.) Πόντ. (Τραπ.) ἀγνώριμους Θράκ. (Ἀδριανούπ.)
ἀναγνώριμος Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Οἶν. κ.ά.) ἀνεγνώρι-
μος Κάρπ. Κέρκ. Νίσυρ. Παξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κυ-
νουρ. κ.ά.) Πόντ. (Κερασ. Κρώμν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ.
Χαλδ.) Τήλ. ἀνιγρώμιους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. γνῶριμος. Διὰ τὴν
μετάθ. τοῦ ν καὶ ρ ἐν τῷ τύπ. ἀνιγρώμιους πβ. γνῶ-
ρίζω-γρῶνίζω.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν δύναται τις ν' ἀναγνώ-
ριση εὐκόλως, ὁ ἐξηλλοιωμένος τὴν μορφὴν διὰ νόσον ἢ
χρόνον Κάρπ. Μακεδ. Παξ. Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Πόντ.
(Ἀμισ. Κερασ. Οἶν.) Τήλ. κ.ά.: *Ἀνεγνώριμος ἔγινες, γιέ μου
Τήλ. Ἐκατάντησε ἀνεγνώριμος ἀπὸ τὴν ἀρρώστια, νὰ τόνε ἰδῇς
δὲ γνωρίζεται Παξ. Ποῦ 'ν ἀρρώστια ἀνιγρώμιους γιόν'κιν
Μακεδ. Ὑστερα ἀναγνώριμος σὰν ἦρθα 'ς σὸ χωρίο μας ὁλό-
γερα, αἰετο πα ἦτουνε ἀσ' ἐμένα ἀναγνώριμος (ἐκεῖνο ἦτο
περισσότερον ἐξηλλοιωμένον ἀπὸ ἐμέ. Ἐκ παραμυθ.)
Ἀμισ.* || Ἄσμ.

*Ἐκεῖ κοιμᾷτ' ὁ Γιάννης τ' Ἀντρονίκου ὁ γιός
σφαμένος καὶ κομμένος κι ἀνεγνώριμος*
Καλάβρυτ.

*Μ' ὡς γὰρ τὸ ριζικό της ἄστρο δὲν ἦβγε,
μόνον ἔναν ἀστρίτσι 'ς τὴν ἀνατολὴν
θελὸ καὶ βουρκαμένο κι ἀνεγνώριμος*

Κάρπ. Συνών. ἀγνώριστος 1, ἀγνώμιος Α 1. 2)
Ἀγνώστος, ξένος Κέρκ. Κορσ. Πελοπν. (Λακων.) Πόντ.
(Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.): *Κάνεναν ἀνεγνώριμον δὲν
ἄφινε ν' ἀνέβῃ ἀπάνω, γιατί ἦτον ὁ κόσμος προδότης Πελοπν.
Ἔρθε εἰς ἀνεγνώριμος Ὁφ. Ἀνεγνώριμος κόζμα (μέρη) Χαλδ.
|| Ἄσμ.*

*Ὁ Κωσταντῖνος στρατηγὸς στρατιωτικὰ φορένει
καὶ κάνει τ' ἀνεγνώριμος κι ὅλο μπροστὰ πηγαίνει*

Κυνουρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγνώμιος 1. 3) Ἀνυπολό-
γιστος, ἀφάνταστος, μέγας, πολὺς Κάρπ. || Ἄσμ.

*Νὰ κουπές. | Σὰ βροντές. | Χαμοβροντές. | Κι ὡσὰν
ἀστραπές. | Θελές καὶ βουρκαμένες. | Κι ἀνεγνώριμες.*

β) Οὐδ. πληθ. ἀνεγνώριμα ὡς οὐσ., ἢ ἀλλοδαπὴ Πόντ.
(Χαλδ.) || Ἄσμ.

*Τὴν κὺρ Ἑλγὴν ψαλαφοῦν ἀτεν μακρὰν 'ς σὴ Ρωμανίαν,
'ς σὰ ξένα, 'ς σ' ἀνεγνώριμα, 'ς σὸ μεγάλ' τὴ Ρωμανίαν*
Χαλδ.

ἀγνώρισις ἢ, ἀγν. τόπ. ἀγρῶνισα Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγνώριστος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν
πβ. ἀ- στερητ. 1 β. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Τὸ νὰ εἶναι τις ἀγνώριστος, μεταβολή, ἐξαλλοίωσις τῆς
μορφῆς ἐνθ' ἄν.: *Ἡ ἀγνώρισις του δὲ λέγεται ἀγν. τόπ.*

ἀγνώριστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν.)
ἀγρῶνιστος Ἀστυπ. Κάλυμν. Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
ἀγνώριςτος Μακεδ. (Βογατσ.) ἀγνώριστους Θεσσ. (Ζαγορ.)

